

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราต่อการดำเนินการธุรกิจเกษตร ของจังหวัดนครศรีธรรมราช มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคมของสมาชิกกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา การดำเนินการธุรกิจเกษตร (การทำสวนยาง) ความคิดเห็นต่อการดำเนินการธุรกิจเกษตร (การทำสวนยาง) และหาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคมของสมาชิกกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกยางพารากับความคิดเห็นต่อการดำเนินการธุรกิจเกษตร (การทำสวนยาง)

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ สมาชิกกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราในจังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 170 คน โดยแบ่งเป็น จากอำเภอที่มีสมาชิกกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกยางพารามาก (มากกว่า 2 กลุ่มฯ ต่ออำเภอ) ได้ 140 คนและจากอำเภอที่มีสมาชิกกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกยางพاران้อย (น้อยกว่า 2 กลุ่มฯ ต่ออำเภอ) ได้ 30 คน จากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi Stage Sampling) เพื่อให้ได้ตัวแทนที่มีการกระจายตัว จำนวนอำเภอที่ใช้ ร้อยละ 50 ของอำเภอที่มีสมาชิกกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกยางพารามาก (มากกว่า 2 กลุ่มฯ ต่ออำเภอ) และจากอำเภอที่มีสมาชิกกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกยางพاران้อย (น้อยกว่า 2 กลุ่มฯ ต่ออำเภอ) ส่วนจำนวนประชากรที่ใช้ ร้อยละ 20 อำเภอที่มีสมาชิกกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกยางพารามาก (มากกว่า 2 กลุ่มฯ ต่ออำเภอ) และอำเภอที่มีสมาชิกกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกยางพاران้อย (น้อยกว่า 2 กลุ่มฯ ต่ออำเภอ)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้แบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นเองไปทำการเก็บข้อมูล ข้อมูลที่ได้นำมาจัดหมวดหมู่และบันทึกคะแนนแต่ละข้อแต่ละคะแนนลงในแบบลงรหัส (Coding form) แล้วจึงนำไปวิเคราะห์ด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for the Social Science, SPSS : PC⁺) ซึ่งประกอบด้วยสถิติที่ใช้คือ 1) สถิติพรรณนา ใช้อภิปรายข้อมูลทั่วไปของลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคม โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Division) 2) ใช้สถิติวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐาน โดยใช้ค่าทดสอบไคสแควร์ (Chi-square) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคม ของสมาชิกกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกยางพารากับความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการธุรกิจเกษตร ในด้านการผลิต

ด้านการขายและการตลาด ด้านการจัดการ ด้านการจัดสรรงบประมาณ ปัจจัยการผลิต และวัสดุอุปกรณ์

ผลการวิจัยโดยสรุปมีดังนี้

ลักษณะทั่วไป

1. ลักษณะส่วนบุคคลของสมาชิกกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา

จากการศึกษาสมาชิกกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราในครั้งนี้นำปรากฏว่า สมาชิกกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราส่วนใหญ่มีอายุ ระหว่าง 41-50 ปี ร้อยละ 37.1 มีอายุสูงสุด 75 ปี มีอายุต่ำสุด 24 ปี และอายุเฉลี่ยเท่ากับ 46.05 ปี ส่วนระดับการศึกษา ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 4 ร้อยละ 54.7 รองลงมาคือผู้ที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 หรือเทียบเท่า ร้อยละ 15.9 ในด้านสภาพการสมรส ส่วนใหญ่สมรสแล้วและอยู่ด้วยกัน ร้อยละ 88.2 ส่วนที่หย่าร้างหรือเป็นหม้าย สมรสแล้วแยกกันอยู่ และเป็น โสดมีจำนวนน้อย คือ ร้อยละ 5.3, 4.1 และ 2.4 ตามลำดับ และจำนวนสมาชิกในครอบครัว สมาชิกกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกยางพารามีสมาชิกในครอบครัว 4-6 คน ร้อยละ 70.6 เฉลี่ยครอบครัวละ 4.97 คน จำนวนสมาชิกในครอบครัวต่ำสุดครอบครัวละ 1 คน ต่อครอบครัว และสูงสุดครอบครัวละ 12 คน ต่อครอบครัว

2. ลักษณะทางเศรษฐกิจของสมาชิกกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา

สมาชิกกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราส่วนมากมีพื้นที่ปลูกยางพาราทั้งหมด ต่ำกว่า 50 ไร่ ร้อยละ 92.4 รองลงมามีพื้นที่ปลูกยางพาราทั้งหมด 51 - 250 ไร่ ร้อยละ 7.1 พื้นที่สวนยางทั้งหมดน้อยสุด 3 ไร่ ส่วนพื้นที่สวนยางทั้งหมดมากที่สุด 350 ไร่ และรายได้จากการทำสวนยางพาราส่วนใหญ่มีรายได้ 50,001-100,000 บาท ร้อยละ 46.5 รองลงมารายได้ 10,001-50,000 บาท ร้อยละ 26.5 มีรายได้เฉลี่ย 108,402 บาท ต่อ ปี เกี่ยวกับเงินออมสมาชิกกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราส่วนมากไม่มีเงินออมรูปเงินสด ร้อยละ 84.7 ซึ่งที่มีเงินออมรูปเงินสด เฉลี่ย 3,400.00 บาท และเงินออมที่เป็นเงินฝาก ส่วนมากก็ไม่มีเงินออมรูปเงินฝาก ร้อยละ 60.6 ซึ่งที่มีเงินออมรูปเงินฝาก เฉลี่ย 13,821.22 บาท ส่วนเงินออมรูปเงินให้กู้ส่วนมากไม่มีเงินออมรูปเงินให้กู้ ร้อยละ 94.7 ซึ่งที่มีเงินออมรูปเงินให้กู้ เฉลี่ย 1,373.47 บาท ทั้งนี้เงินออมในรูปแบบอื่น(หุ่นสหกรณ์ เป็นต้น) ส่วนมากไม่มี ร้อยละ 95.3 ซึ่งที่มีเงินออมรูปอื่นๆ เฉลี่ย 1,129.41 บาท และการมีหนี้สินของสมาชิกกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราส่วนใหญ่มีหนี้สิน ร้อยละ 67.6 และไม่มีหนี้สิน ร้อยละ 32.4

3. ลักษณะทางสังคมของสมาชิกกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา

การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร สมาชิกกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกยางพารามีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารน้อย ร้อยละ 61.8 และที่รับรู้ข้อมูลข่าวสารมาก ร้อยละ 38.2 ส่วนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับธุรกิจเกษตร

(การทำสวนยาง) พบว่าสมาชิกกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกยางพารามีระดับความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับสูง โดยมีคะแนนเฉลี่ย 0.754

ลักษณะธุรกิจเกษตรและการดำเนินการธุรกิจเกษตร

การใช้ปัจจัยการผลิต

ในการผลิตของสมาชิกกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกยางพารามีการใช้ปัจจัยการผลิตได้แก่ แรงงาน ซึ่งเป็นแรงงานคนใช้ช่วยในการเตรียมดินใช้ในการป้องกันกำจัดวัชพืช และเป็นแรงงานกรีด เครื่องจักร ได้แก่ รถไถใช้ในขั้นตอนการเตรียมดิน และใช้ในการป้องกันกำจัดวัชพืช สำหรับปุ๋ยจะใช้ทั้งในสวนยางอ่อนและสวนยางเปิดกรีดแล้วโดยจัดหาซื้อมาใช้ที่ร้านค้าปุ๋ยในท้องถิ่น หรือที่กลุ่มจัดหาจำหน่ายที่กลุ่มเอง ส่วนสารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืช มี 2 ประเภท คือ สารป้องกันและกำจัดโรค คือ ยาทาหน้ำยาง และสารป้องกันกำจัดวัชพืช รวมทั้งปัจจัยการผลิตอื่นๆ ได้แก่ ถ้วยรองรับน้ำยาง ตะแกรงกรองน้ำยาง แท่งนวดยาง

ในการทำสวนยางกรณีที่มีการสร้างสวนยางใหม่ช่วง 0-3 ปีแรก จะมีการปลูกพืชเสริม (พืชแซมยาง) แต่ส่วนใหญ่ไม่ได้ปลูกพืชเสริม รวมทั้งที่ไม่มีสวนยางสร้างใหม่ ร้อยละ 75.9 และสวนยางสร้างใหม่ก็มีการปลูกพืชเสริม โดยชนิดของพืชเสริม ที่ปลูกมาก คือ กกล้วย ร้อยละ 5.9 จำนวนครั้งที่ปลูกพืชเสริมในรอบปี นั้นส่วนใหญ่ปลูก 1 ครั้งต่อปี ร้อยละ 21.8 จากการขายผลผลิตที่ได้จากพืชเสริม ส่วนใหญ่มีรายได้ น้อยกว่า 5,000 บาท ร้อยละ 17.1

การสร้างสวนยางใหม่จะใช้รถไถในการเตรียมดิน ร้อยละ 24.7 และใช้แรงงานคนในการเตรียมดิน ร้อยละ 17.8 ส่วนที่มีการสร้างสวนยางใหม่และมีการเตรียมดิน ร้อยละ 32.4 สำหรับการใส่ปุ๋ยในสวนยางอ่อน (อายุ 0-5 ปี) ส่วนมากไม่มีสวนยางอ่อน ร้อยละ 55.9 ในการใส่ปุ๋ย มีการจัดหาปุ๋ยมาใช้ในสวนยางอ่อน (0-5 ปี) มีการใส่ปุ๋ย ร้อยละ 41.8 ส่วนใหญ่จะใส่ปุ๋ยจำนวน 2 ครั้งต่อปี ร้อยละ 26.5 การใส่ปุ๋ยครั้งแรกในรอบปี จะใส่ช่วงเดือนพฤษภาคม ร้อยละ 30.0 การใส่ปุ๋ยครั้งที่สองในรอบปี จะใส่ในช่วงเดือนพฤศจิกายน ร้อยละ 17.1 และมีบางสวนที่ใส่ปุ๋ยครั้งที่สามในรอบปี จะใส่ช่วงเดือนมกราคม ร้อยละ 2.4 ส่วนการใส่ปุ๋ยในสวนยางเปิดกรีดนั้น ส่วนใหญ่จะใส่ปุ๋ยให้ยางเปิดกรีด ร้อยละ 91.4 และบางสวนที่ไม่ใส่ปุ๋ยในสวนยางเปิด ร้อยละ 8.2 จำนวนครั้งที่ใส่ปุ๋ยในสวนยางเปิดกรีด 1 ครั้งต่อปี ร้อยละ 69.4 และมีการใส่ปุ๋ยในสวนยางเปิดกรีดจำนวน 2 ครั้งต่อปี ร้อยละ 22.4 ส่วนการใส่ปุ๋ยครั้งแรกในรอบปีของสวนยางเปิดกรีดใส่ช่วงเดือนพฤษภาคม ร้อยละ 56.5 และใส่ครั้งที่สองในรอบปีในช่วงเดือนพฤศจิกายน ร้อยละ 9.4 โดยวิธีการใส่ปุ๋ย ส่วนใหญ่ใส่ปุ๋ยด้วยวิธีโรยเป็นแถบ ร้อยละ 84.7 สำหรับสถานที่ซื้อปุ๋ยส่วนมากจะซื้อปุ๋ยตามร้านค้าขายปลีกในตลาดท้องถิ่น ร้อยละ 48.2 รองลงมาจะซื้อปุ๋ยที่กลุ่มฯ นำมาขายให้

แก่สมาชิก ร้อยละ 45.9 ทั้งนี้กรมส่งเสริมการเกษตรมีกิจกรรมส่งเสริมการใช้ปุ๋ย เกษตรกรที่มีการรับทราบ ร้อยละ 65.9 และที่ไม่รับทราบ ร้อยละ 34.1 การจัดหาสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช (ยาทาหน้ายาง) มาใช้ทาป้องกันโรค ร้อยละ 57.1 สมาชิกกลุ่มฯ จะทำการป้องกันกำจัดวัชพืช ในสวนยางขนาดอ่อน (อายุ 0-5 ปี) ส่วนมากทำโดยวิธีใช้สารเคมี ร้อยละ 32.4 และในสวนยางเปิดกรีด กำจัดวัชพืชโดยใช้แรงงานคน ร้อยละ 50.0 สำหรับการใช้ถ้วยรองรับน้ำยาง สมาชิกกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกยางพารามีการใช้ถ้วยรองรับน้ำยางทั้งหมด ร้อยละ 100.0 โดยลักษณะถ้วยรองรับน้ำยาง เป็นกระเบื้องดินเผาเป็นส่วนใหญ่ ร้อยละ 78.8 ส่วนการใช้ตะแกรงกรองน้ำยางกำจัดสิ่งเจือปน ใช้ตะแกรงมาตรฐานเป็นส่วนใหญ่ ร้อยละ 73.5 โดยใช้ตะแกรงเบอร์ 40 เป็นส่วนใหญ่ ร้อยละ 34.1 ในขั้นตอนหนึ่งของการผลิตคือการกวนยาง และกวาดฟองอากาศที่ลอยขึ้นบนผิวหน้าทิ้ง มีการกวนและกวาดฟองทิ้ง ร้อยละ 97.6 แล้วอีกขั้นตอนหนึ่งก็คือการใช้แท่งนวดยาง หลังนำออกจากกะบะ ก่อนนำไปรีดเป็นแผ่น ส่วนใหญ่ใช้แท่งนวด ร้อยละ 68.8 สมาชิกกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราจะผลิตยางแผ่นดิบมีความหนาของแผ่นยาง ส่วนใหญ่จะหนาไม่เกิน 3 มิลลิเมตร ร้อยละ 90.0 จะมีการล้างแผ่นยางด้วยน้ำหลังการทำแผ่นยางเสร็จ ส่วนใหญ่มีการล้างแผ่น ร้อยละ 90.6 แล้วจึงนำยางไปการึ่ง (ตาก) แผ่นยาง ให้แห้งโดยวิธีผึ่งแดดนาน 1 วัน ร้อยละ 55.9 และกรณีมีโรงรมควัน ร้อยละ 20.0 ส่วนการผึ่ง (ตาก) แผ่นยาง ให้แห้งหลังจากผึ่งแดด โดยวิธีผึ่งลม (รวมถึงการแขวนผึ่งลมไว้รอก่อนการนำผลผลิตไปจำหน่าย) นาน 5-7 วัน ร้อยละ 34.6 ทั้งนี้สมาชิกกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราสามารถผลิตยางแผ่นดิบโดยน้ำหนักแผ่นยาง เมื่อแห้งก่อนนำผลผลิตไปจำหน่าย น้ำหนักแผ่นยางประมาณ 0.8-1.2 กิโลกรัม ร้อยละ 75.9 อยู่ในเกรด (ชั้น) ยางเป็นชั้น 3 ร้อยละ 78.8

รายได้ในรอบปี ของสมาชิกกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกยางพารานอกจากมีรายได้หลักจากยางพารา สมาชิกกลุ่มฯจะมีรายได้จากการทำอาชีพอื่นควบคู่ไปด้วย ได้แก่ การทำการเกษตร เช่น การทำนา การทำไร่ การทำสวนกาแฟ การทำสวนไม้ผล ไม้ยืนต้นอื่นๆ รวมถึงการเลี้ยงสัตว์เพื่อขายเป็นคั้น และทำอาชีพอื่น คือ รับราชการ รับจ้างทั่วไป และค้าขาย

สมาชิกกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกยางพารามีรายได้ แยกได้ดังนี้

รายได้จากการทำนา ส่วนใหญ่มีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท ร้อยละ 20.0

รายได้จากการทำไร่ ส่วนใหญ่มีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท ร้อยละ 5.9

รายได้จากการทำสวนยางพารา ส่วนใหญ่มีรายได้ 50,001-100,000 บาท ร้อยละ 46.5

รายได้จากการทำสวนไม้ผล ไม้ยืนต้นอื่นๆ ส่วนใหญ่มีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท ร้อยละ 8.2

รายได้จากการเลี้ยงสัตว์ ส่วนใหญ่มีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท ร้อยละ 6.5

รายได้จากการทำสวนกาแฟ ส่วนใหญ่มีรายได้ 10,001-50,000 บาท 150,001-200,000 บาท และ 200,001 บาทขึ้นไป ร้อยละ 1.2 เท่ากัน

รายได้จากการรับราชการ ส่วนใหญ่มีรายได้ 10,001-50,000 บาท ร้อยละ 2.4

รายได้จากการรับจ้างทั่วไป ส่วนใหญ่มีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท ร้อยละ 10.6

รายได้จากการค้าขาย ส่วนใหญ่มีรายได้ 10,001-50,000 บาท ร้อยละ 5.3

รายได้อื่นๆ ส่วนใหญ่มีรายได้ 50,001-100,000 บาท ร้อยละ 1.2

การใช้แรงงาน การใช้แรงงานในการกรีดยางจะใช้แรงงานในครอบครัวเองถ้ามีพื้นที่สวนยางไม่มาก แต่ส่วนใหญ่จะจ้างแรงงานกรีดยาง

กรณีแรงงานที่ไม่ใช่แรงงานในครอบครัว ในการกรีดยางจะมีรูปแบบการจ่ายค่าแรงงาน โดยส่วนใหญ่แบ่งให้เป็นเปอร์เซ็นต์ 40 : 60 ร้อยละ 40.0

การแปรรูปผลผลิต ในการผลิตยางของสมาชิกกลุ่มฯ สามารถผลิตได้น้ำยาง 200-250 กิโลกรัมต่อไร่ต่อปี ซึ่งส่วนมากจะแปรรูปเป็นยางแผ่นดิบจะจัดเก็บผลผลิตยางในบริเวณบ้านของตนเองแล้วจะนำผลผลิตยางไปขายโดยส่วนตัวซึ่งมีพ่อค้าในท้องถิ่นรับซื้อ ส่วนการแปรรูปผลผลิตยางเป็นผลิตภัณฑ์รูปแบบอื่น ก็คือ ผลิตเป็นยางแผ่นรมควัน (เฉพาะกลุ่มที่มีโรงงานอบ รมควัน ยาง) ซึ่งกลุ่มจะเก็บผลผลิตในโกดังของโรงงาน แล้วจึงนำออกจำหน่าย

ในการผลิตปริมาณน้ำหนักรวมผลผลิตที่ผลิตได้ส่วนใหญ่มีน้ำหนัก 200-250 กิโลกรัมต่อไร่ต่อปี ร้อยละ 46.9 และน้ำหนักเฉลี่ย 277.2 กิโลกรัมต่อไร่ต่อปี ส่วนการจัดการกับผลผลิตยาง ส่วนใหญ่จะขายโดยส่วนตัว ร้อยละ 58.8 หากมีการนำผลผลิตยางเก็บไว้ก่อนการจำหน่ายสถานที่เก็บผลผลิตยาง ส่วนใหญ่เก็บในสถานที่ของเกษตรกรเอง ร้อยละ 73.5 รองลงมาเก็บในสถานที่ของกลุ่มฯ ร้อยละ 26.5 ส่วนสถานที่เก็บผลผลิตของกลุ่มฯ จะเก็บไว้ในสถานที่ของกลุ่มเองทั้งหมด รูปแบบการจำหน่ายผลผลิตยาง ส่วนใหญ่จำหน่ายในรูปยางแผ่นดิบ ร้อยละ 73.5 และการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์อื่น ส่วนใหญ่ไม่มีการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์อื่น ร้อยละ 73.5 และที่แปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์อื่น คือ แปรรูปเป็นยางแผ่นรมควัน จำนวนร้อยละ 26.5 แล้วจึงนำผลิตภัณฑ์ไปจำหน่ายที่โรงงานเป็นส่วนใหญ่ ร้อยละ 18.8

การขนส่ง ในการขนส่งผลผลิตยางนั้นสมาชิกกลุ่มฯ จะขนส่งด้วยพาหนะของตนเอง และจ้างผู้อื่นขนผลผลิตยาง

ในการขนส่งยางไปขายเอง ส่วนใหญ่ใช้พาหนะของตนเอง ร้อยละ 73.5 หรือขนส่งผลผลิตจากสวนยางไปรวบรวมที่กลุ่มฯ ร้อยละ 26.5 ส่วนการใช้พาหนะขนส่งของเกษตรกรเอง ร้อยละ 20.0 ส่วนการขนส่งผลผลิตจากกลุ่มฯ ไปจำหน่าย ทำโดยการจ้างผู้อื่นขนส่ง ร้อยละ 22.9

การจัดจำหน่าย สมาชิกกลุ่มฯ จะมีการตกลงราคา โดยการสืบราคาในตลาด ตกลงราคาล่วงหน้า และประมูล ณ จุดขาย เช่น จุดที่กองทุนสงเคราะห์รับซื้อ เป็นต้น ส่วนวิธีการจำหน่ายมีทั้ง การขายปลีก ขายส่ง และการขายล่วงหน้า โดยจำหน่ายผลผลิตยางให้แก่ พ่อค้าในท้องถิ่น พ่อค้าจร โรงงาน และพ่อค้าที่ประมูลซื้อที่กองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง

ลักษณะการตกลงราคาในการจำหน่ายของสมาชิกกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราส่วนใหญ่ ใช้วิธีสืบราคาในท้องถิ่น ร้อยละ 75.3 และวิธีการจำหน่ายผลผลิต ส่วนใหญ่ขายปลีก ร้อยละ 70.0 ทั้งนี้แหล่งจำหน่ายผลผลิต ส่วนใหญ่จำหน่ายให้แก่พ่อค้าท้องถิ่น ร้อยละ 58.8

การจัดการธุรกิจเกษตร สมาชิกกลุ่มฯ มีการจัดหาเงินทุนเพื่อมาทำสวนยางและใช้จัดซื้อปัจจัยการผลิตต่างๆ และรายได้ไม่เพียงพอให้เกิดหนี้สิน โดยแหล่งใหญ่ก็คือ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และในการดำเนินการต่างในขั้นตอนการทำสวนยางสมาชิกยังมีเพียงส่วนน้อยที่จัดทำบัญชีเพื่อตรวจสอบผลการดำเนินการ แต่จะติดตามความเคลื่อนไหวของราคาของยางเป็นระยะตลอดเวลา

สมาชิกกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราส่วนใหญ่มีหนี้สิน ร้อยละ 67.6 และที่ไม่มีหนี้สิน ร้อยละ 32.4 โดยจะมีการกู้เงิน โดยกู้จากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เป็นส่วนมาก ร้อยละ 54.7 และการยืมเงิน ส่วนใหญ่ไม่มีการยืมเงิน จำนวนร้อยละ 91.2 รองลงมาจะมีการยืมเงินเพื่อนบ้าน ร้อยละ 7.2 จำนวนเงินกู้ มีการกู้เงินอยู่ในวงเงิน ต่ำกว่า 50,000 บาท ร้อยละ 35.3 ในส่วนของรายจ่ายรายรับ ของสมาชิกกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา มีรายจ่ายเกินรายรับ ร้อยละ 40.0 และยังมีสมาชิกกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราบางส่วนมีการจัดทำบัญชี แต่ส่วนใหญ่ไม่มีการจัดทำบัญชี ร้อยละ 69.4 และส่วนที่มีการทำบัญชี ก็ได้นำการคิดกำไร-ขาดทุนมาใช้ ร้อยละ 25.9 ในการศึกษาความเคลื่อนไหวของราคายางพารา สมาชิกกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกยางพารามีการศึกษาติดตามความเคลื่อนไหวของราคา ร้อยละ 97.6

ความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราคือการดำเนินการธุรกิจเกษตร (การทำสวนยาง) ในจังหวัดนครศรีธรรมราช

เมื่อพิจารณาภาพรวมความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราคือการดำเนินการธุรกิจเกษตร ด้านการดำเนินการเกี่ยวกับการผลิต จากข้อคำถามทั้ง 10 ข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 3.89 แปลความได้ว่า ความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นระดับดี คือ มีความเห็นด้วยกับข้อคำถามเกี่ยวกับการดำเนินการด้านการผลิต ของสมาชิกกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา

เมื่อพิจารณาภาพรวมความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราต่อการดำเนินการธุรกิจเกษตร ด้านการดำเนินการเกี่ยวกับการขาย และการตลาด จากข้อคำถามทั้ง 5 ข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 3.74 แปลความได้ว่า ความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราส่วนใหญ่มีความคิดเห็นระดับดี คือ มีความเห็นด้วยกับข้อคำถามเกี่ยวกับการดำเนินการด้านการขาย และการตลาดของสมาชิกกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา

เมื่อพิจารณาภาพรวมความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราต่อการดำเนินการธุรกิจเกษตร ด้านการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการ จากข้อคำถามทั้ง 13 ข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 3.60 แปลความได้ว่า ความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราส่วนใหญ่มีความคิดเห็นระดับดี คือ มีความเห็นด้วยกับข้อคำถามเกี่ยวกับการดำเนินการด้านการจัดการ ของสมาชิกกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา

เมื่อพิจารณาภาพรวมความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราต่อการดำเนินการธุรกิจเกษตร ด้านการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดสรรงบประมาณ ปัจจัยการผลิต และวัสดุอุปกรณ์ จากข้อคำถามทั้ง 5 ข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 3.87 แปลความได้ว่า ความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราส่วนใหญ่มีความคิดเห็นระดับดี คือ มีความเห็นด้วยกับข้อคำถามเกี่ยวกับการดำเนินการด้านการจัดสรรงบประมาณ ปัจจัยการผลิต และวัสดุอุปกรณ์ ของสมาชิกกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา

เมื่อพิจารณาภาพรวมความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราต่อการดำเนินการธุรกิจเกษตร ภาพรวมทั้ง 4 ด้าน พบว่า มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 3.75 แปลความได้ว่า ความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราส่วนใหญ่มีความเห็นด้วยกับข้อคำถามเกี่ยวกับการดำเนินการทั้ง 4 ด้าน (ด้านการผลิต ด้านการขาย และการตลาด ด้านการจัดการ และด้านการจัดสรรงบประมาณ ปัจจัยการผลิต และวัสดุอุปกรณ์) ของสมาชิกกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา

ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะบุคคล เศรษฐกิจ และสังคมกับความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราต่อการดำเนินการธุรกิจเกษตร ในจังหวัดนครศรีธรรมราช

สมมติฐานการวิจัยในครั้งนี้ คือ ความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราต่อการดำเนินการธุรกิจเกษตร ในจังหวัดนครศรีธรรมราช มีความสัมพันธ์กับลักษณะบุคคล เศรษฐกิจ และสังคม ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส จำนวนสมาชิกในครอบครัว ขนาดพื้นที่ปลูกยางพารา รายได้ เงินออม หนี้สิน การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับธุรกิจเกษตร จากสมมติฐานทั้ง 10 ตัวแปร ปรากฏว่า

ขนาดพื้นที่ปลูกยางพารา มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับความคิดเห็นต่อการดำเนินการด้านการขายและการตลาด ด้านการจัดการ ด้านการจัดสรรงบประมาณ บัญชีการผลิตและวัสดุอุปกรณ์ และในภาพรวมทั้ง 4 ด้าน

รายได้ มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับความคิดเห็นต่อการดำเนินการด้านการจัดการ และในภาพรวมทั้ง 4 ด้าน

อภิปรายผลในการวิจัย

ขนาดพื้นที่ปลูกยางพารา มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับความคิดเห็นต่อการดำเนินการด้านการขายและการตลาด ด้านการจัดการ ด้านการจัดสรรงบประมาณ บัญชีการผลิตและวัสดุอุปกรณ์ และในภาพรวมทั้ง 4 ด้าน สอดคล้องกับ คำราบ (2532) ศึกษาไว้ว่า สวนยางของไทยส่วนใหญ่จัดเป็นสวนยางขนาดเล็กสภาพดังกล่าวมีข้อดีตรงที่เป็นการกระจายรายได้สู่เกษตรกร ได้อย่างทั่วถึง ซึ่งเกษตรกรจะเปลี่ยนระบบการผลิตแบบพึ่งพาตนเองเพื่อการมีกินมีใช้ มาสู่การผลิตแบบพืชชนิดเดียวเพื่อการขายเป็นหลัก เป็นผลทำให้เกษตรกรต้องค้ำหนารายได้เพิ่มมากขึ้น ขนาดพื้นที่ที่เป็นขีดจำกัดของสภาพทางกายภาพอย่างหนึ่งที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทิศทางการพัฒนา และปริชา (2533) มีผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำยางมาขายในรูปกลุ่มพบว่า พื้นที่สวนยางที่เปิดกรีดเป็นเพียงปัจจัยเดียวที่สามารถอธิบายได้ และมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกับปริมาณยางที่สมาชิกสหกรณ์นำมาขาย ส่วนการศึกษาของเกรียงศักดิ์ (2529) พบว่าเมื่อทำการเปิดกรีดผลผลิตที่ได้ก็แตกต่างกันไปตามท้องที่และชนิดของดิน ส่วนใหญ่ที่มีทุนก็จะใส่ปุ๋ยบำรุงได้ต่อไปอีก สำหรับสวนเล็กบางสวนอาจจะไม่ได้รับปุ๋ยอีกเลย ปกติแล้วดินยางพันธุ์ดีสามารถให้ผลผลิตของน้ำยางสูงถ้ามีการปฏิบัติดูแลใ้ปุ๋ยบำรุงรักษาสวนที่ดีในระยะแรกดังกล่าว หลังจากนั้นจะใช้วิธีการหรือเทคนิคต่างๆ ร่วมกับการใช้ปุ๋ยที่เหมาะสมช่วยเร่งผลผลิตของยางพันธุ์ให้สูงขึ้นไปอีก จะทำให้มีผลกำไรทางด้านเศรษฐกิจ และ Barlow and Jayasuriya (1984) พบว่ามีความแตกต่างระหว่างผู้ปลูกยางรายใหญ่กับผู้ปลูกยางรายย่อยเพราะมีปัจจัยต่างๆ ที่มาเกี่ยวข้องในการที่จะพัฒนาขึ้นสู่อีกระดับที่สูงขึ้นนั้นต้องมีการใช้เทคโนโลยีการผลิตที่เหมาะสม ทิศทางการเปลี่ยนแปลงของราคาและปัจจัยภายนอกอื่นๆ รวมถึงความช่วยเหลือควบคุมดูแลของภาครัฐ เกษตรกรชาวสวนยางส่วนใหญ่มีขนาดของพื้นที่ในการทำสวนยางน้อย และดำรงชีพอยู่ด้วยการประกอบอาชีพทำสวนยางดังนั้นปัจจัยต่างๆ ที่เข้ามากระทบสมาชิกกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราซึ่งส่วนใหญ่มีผู้ปลูกยางรายย่อยจึงมีผลกระทบต่อความเป็นอยู่ จึงทำให้มีผลต่อความคิดเห็นรวมถึงการปฏิบัติของตัวเกษตรกร

รายได้ มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับความคิดเห็นต่อการดำเนินการด้านการจัดการ และในภาพรวมทั้ง 4 ด้าน สอดคล้องกับ ไพพรรณ (2530) ที่ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการขาย ยางพาราโดยทั่วไปพบว่า สมาชิกส่วนใหญ่มีคู่ค้าเข้าประจำ เพราะมีอำนาจต่อรองมากกว่า อย่างไรก็ดี สมาชิกส่วนใหญ่ไม่นิยมทำการเลี้ยงกบ โดยการเก็งราคาจากความผันผวนของราคายางใน ตลาด แรงจูงใจในการเลือกคู่ค้าโดยทั่วไปของสมาชิกเรียงลำดับความสำคัญคือ ความซื่อสัตย์ยุติธรรม ราคาที่รับซื้อ ผลประโยชน์พลอยได้ด้านอื่นๆ ความสะดวกในการคมนาคม ความรวดเร็วในการบริการ ความคุ้นเคย อสังหาริมทรัพย์ และฐานะทางเศรษฐกิจของคู่ค้า และ จ่านง (2526) พบว่า การเป็นสมาชิกกลุ่มปรับปรุงคุณภาพยางแผ่นและขายยางทำให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นกว่าเดิม ทั้งนี้การเป็นสมาชิกกลุ่มปรับปรุงคุณภาพยางแผ่นและขายยางมีความสัมพันธ์ต่อการใช้เทคโนโลยีการทำยางแผ่นชั้นดี ได้แก่ เครื่องกรองยาง น้ำหนัก และความหนาของแผ่นยางมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพยางสูงมาก ซึ่งยางคุณภาพดีมีผลต่อราคาที่ได้รับเพิ่มขึ้น

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินการธุรกิจเกษตรกร (การทำสวนยาง) ของสมาชิกกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา

ข้อเสนอแนะในการดำเนินการธุรกิจเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับการทำสวนยางของสมาชิกกลุ่มเกษตรกร ส่วนใหญ่มีข้อเสนอแนะเรียงตามลำดับความสำคัญ ดังนี้

1. กองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางควรทำหน้าที่ควบคุม ส่งเสริม แนะนำ ขั้นตอนการผลิต ตรวจสอบคุณภาพให้ได้มาตรฐานเดียวกันเป็นระยะๆ
2. การดำเนินการในกระบวนการต่างๆ เพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ ควรมีการให้ความร่วมมือกัน ทั้งในส่วนของตัวเกษตรกร หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง เช่น กองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง เป็นต้น และเอกชนที่เกี่ยวข้องร่วมกันกำหนดแนวทางที่ชัดเจน
3. ปัจจุบันต้นทุนการผลิตยางแผ่นดิบที่สวน 23.66 บาท (กองการยาง, 2541) จึงควรกำหนดราคาประกันที่เหมาะสม โดยมองสถานะของตลาดที่เป็นปัจจุบัน เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ตัวเกษตรกรอย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการแก้ปัญหาการดำเนินการธุรกิจเกษตร (การทำสวนยาง) ของสมาชิกกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา

ข้อเสนอแนะในแก้ปัญหาการดำเนินการธุรกิจเกษตรที่เกี่ยวข้องกับการทำสวนยางของสมาชิกกลุ่มเกษตรกร ส่วนใหญ่มีข้อเสนอแนะเรียงตามลำดับความสำคัญ ดังนี้

1. สร้างหลักประกัน หาทุนหมุนเวียนให้เพียงพอ และให้การสนับสนุนสมาชิกกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราที่มีการดำเนินงานที่ประสบผลสำเร็จ
2. ประสานงานกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องเช่น กองวิจัยยาง กองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง เป็นต้น ช่วยเสริมความรู้ข้อมูลด้านวิชาการ ในการพัฒนาคุณภาพยางพารา
3. ควรจัดการประชุม และให้สมาชิกสมาชิกกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา เข้าร่วมประชุมรับฟัง แสดงความคิดเห็น ในการร่วมกันแก้ปัญหา ทุกๆ เดือน และควรมีเจ้าหน้าที่ของรัฐคอยแนะนำ
4. คณะกรรมการสมาชิกกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา ควรบริหารงานด้วยความยุติธรรม โปร่งใส มีความถูกต้อง ช่วยลดปัญหาความขัดแย้งที่จะเกิดภายในกลุ่ม
5. จัดหาปัจจัยการผลิตที่มีราคาไม่แพง นำมาขายแก่สมาชิกสมาชิกกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา โดยกระจายอย่างทั่วถึงให้พอกับตามความต้องการ

ประโยชน์ที่ได้รับจากการดำเนินการธุรกิจเกษตร (การทำสวนยาง) ของสมาชิกกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา

ประโยชน์ที่ได้รับจากการดำเนินการธุรกิจเกษตรที่เกี่ยวข้องกับการทำสวนยางของสมาชิกกลุ่มเกษตรกร เรียงตามลำดับความสำคัญ ดังนี้

1. ขายยางได้ราคาที่ดีขึ้นกว่าปกติ
2. มีการร่วมกันแสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน และเรียนรู้การบริหารงานเชิงธุรกิจ
3. ลดค่าใช้จ่ายในการผลิต ซื้อปัจจัยการผลิต และวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการทำสวนยางในราคาที่ถูกลง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

หน่วยงานราชการ เอกชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงสมาชิกกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราเองควรร่วมมือกันสร้างจิตสำนึกแก่เกษตรกรผู้ปลูกยางพาราให้ผลิตยางพาราที่มีคุณภาพดี ใช้ปัจจัยการผลิตที่เหมาะสม รวมถึงการจัดการด้านการตลาด โดยแบ่งแยกตามคุณภาพ (เกรด หรือชั้นยาง) ที่แท้จริง และให้เกิดการแข่งขันด้านราคาที่เหมาะสม เพื่อให้เกษตรกรสามารถขายผลผลิตยางคุณภาพดี และในตลาดมียางคุณภาพดีเพิ่มมากขึ้น หาแนวทางในการลดอำนาจการต่อรองในมือพ่อค้าคนกลาง ตลาดส่งออก ให้เกษตรกรมีอำนาจการต่อรองเพิ่มขึ้นอย่างแท้จริง และได้รับผลประโยชน์จากส่วนแบ่งการตลาดที่เพิ่มขึ้น ควรมีการศึกษางานวิจัยต่างๆ เพิ่มขึ้น ดังต่อไปนี้

1. งานวิจัยเกี่ยวกับการดำเนินการในแง่ธุรกิจของยางพาราครบวงจร ตั้งแต่กระบวนการผลิตจนกระทั่งส่งออก ศึกษาช่องว่างที่ก่อให้เกิดข้อบกพร่องในการก่อเกิดปัญหาในปัจจุบัน
2. งานวิจัยเกี่ยวข้องกับพื้นที่การผลิตยางพาราในปัจจุบัน เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบันหรืออนาคตอย่างไร ควรมีการจำกัดพื้นที่ปลูกหรือไม่
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำให้เกษตรกรยอมรับและนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยไปใช้ รับเอาวิธีการขั้นตอนการผลิตที่ทำให้ผลผลิตยางมีคุณภาพดี แก้ไขพฤติกรรมกรรมการผลิตแบบเดิมๆ และปรับเปลี่ยนรูปแบบการผลิตการแปรรูปตามความต้องการของตลาดโลก
4. งานวิจัยเกี่ยวกับระบบการตลาดในประเทศที่แท้จริงของยางพาราปัจจุบัน ศึกษาแนวโน้มที่ทำให้ควบคุม หรือตัดทอนกระบวนการที่ไม่เหมาะสมออกไปจากตลาด เช่น พ่อค้าคนกลาง เป็นต้น เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนการตลาดต่อไป